

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Secher.
Herregaarden
Hellerup
i Fyn.
1859.

F.Richardt del.A.Nay lith.

C.A.Reitzels Forlag.

Ern. Barentzen & Co lith. Inst.

HELLERUP
i Fyn.

HELLERUP

i Fyn.

I Evendborg Amt, Binding Herred og Hellerup Sogn ligger Hovedgaarden Hellerup. Sognets ældste Navn er Hjøltorp. I Aaret 1404 vedkjendte nemlig Bjørn Oluffsen, Ridder, sig at have modtaget i god Tro af Fru Sille, Peder Knudsens Enke, en Gaard i Hjøltorp, hvilken Gaard han forpligtede sig til at antvorde hende igjen, naar hun eller hendes Arvinge gjorde Krav derpaa.

Denne Herregaards Historie er kun ufuldstændig bekendt. I Aaret 1419 nævnes i en Traktat imellem Kong Erik af Pommern og Vladislav af Polen som en af Bidnerne Oluf Stisen af Høldrup. I anden Halvdel af det 16de Hundrebaar ejede Fru Karen Bølle, Enke efter Jakob Tidemand, Hellerup. Gaarden tilhørte hende i Aaret 1569, da hun, der var en Datter af Ejler Eriksen Bølle til Nallebølle, skrev til sine Slægtninge Fru Birgitte og Fru Kirsten Bølle, Døtre af Erik Madsen Bølle til Elvedgaard, et Brev, hvori hun bebrejdede dem, at de havde taget i Besiddelse en Kirke, som tilhørte hende, da hendes salige Husbonde havde foræret hende den. Fru Karen Bølle døde i Aaret 1582 uden at efterlade sig Børn, hvorved Gaarden tilfaldt hendes Søstersøn Ejler Brokkenhuus til Nallebølle, som i Aaret 1591 bestiftede Prædikestolen i St. Knuds Kirke i Odense til Amindelse om denne sin Møster, der under den havde faaet sit sidste Hvilested. Ejler Brokkenhuus døde 1602. Hans Datter Fru Susanne Brokkenhuus var gift med Markvard Bille til Hvidkilde, død 1631. Dog kunne Ejler Brokkenhuus og hans Svigersøn ikke have ejet mere end en Del af Gaarden; thi ogsaa

Fr. Brejde Ranzau til parvildslevgaard ejede Hellerup i Slutningen af det 16de og i Begyndelsen af det 17de Hundrebaar, og han havde faaet Gaarden med sin Hustru Fru Sofie Rosenkrands, en Datter af Erik Rosenkrands til Rørstrup (paa Laasinge) og Fru Helvig Hardenberg til Arrestov. Fr. Brejde Ranzau overlod imidlertid snart Hellerup til sin Søn Kaj Ranzau, der skrev sig til Hellerup, da han i August 1615 var nærværende ved Affattelsen af et Skjøde, som Fru Karen Banner, Enke efter Henrik Lykke til Gisselsfeld, udstødte til Jørgen Kaas til Gjelstov paa Treaa-Mølle. Kaj Ranzau blev født 1591 og kom efter sin Moders Død 1594 over til sin Farfader, den lærde Henrik Ranzau paa Breitenburg, efter hvis Dødtgang fra denne Verden han tilbragte nogen Tid hos sin Farbroder Fr. Geert Ranzau, Statholder i den kongelige Del af Holsten, indtil han 1603 blev sendt til Tübingen for at studere. Senere besøgte han Universitetet i Straßburg og gennemrejste derpaa en Del af Svejsk, Frankrig og Italien, hvor han lagde sig efter de levende Sprog og Krigskunsten. Da den svenske Krig 1611 skulde begynde, kaldte Faderen ham hjem, for at han kunde tage Del deri, og han kom ogsaa tidnok til at ledsage Kongen i Krigen. Efter Fredens Slutning blev han Hofjunker, fulgte 1613 med Rigskansler Jakob Ulfeld til Spanien og blev 1615 Embedsmand paa Kjøbenhavns Slot. Dette Ven havde han indtil 1620, hvorpaa han havde Kallundborg Slot i Forlening indtil sin Død 1623. I Aaret 1615 ægtede han Jomfru Anne Lykke, der som hans Enke kun blev alt for bekendt. Efter nogle Aars Forløb ægtede hun Knud Ulfeld, den oven nævnte Rigskanslers

HELLERUP

i Fyn.

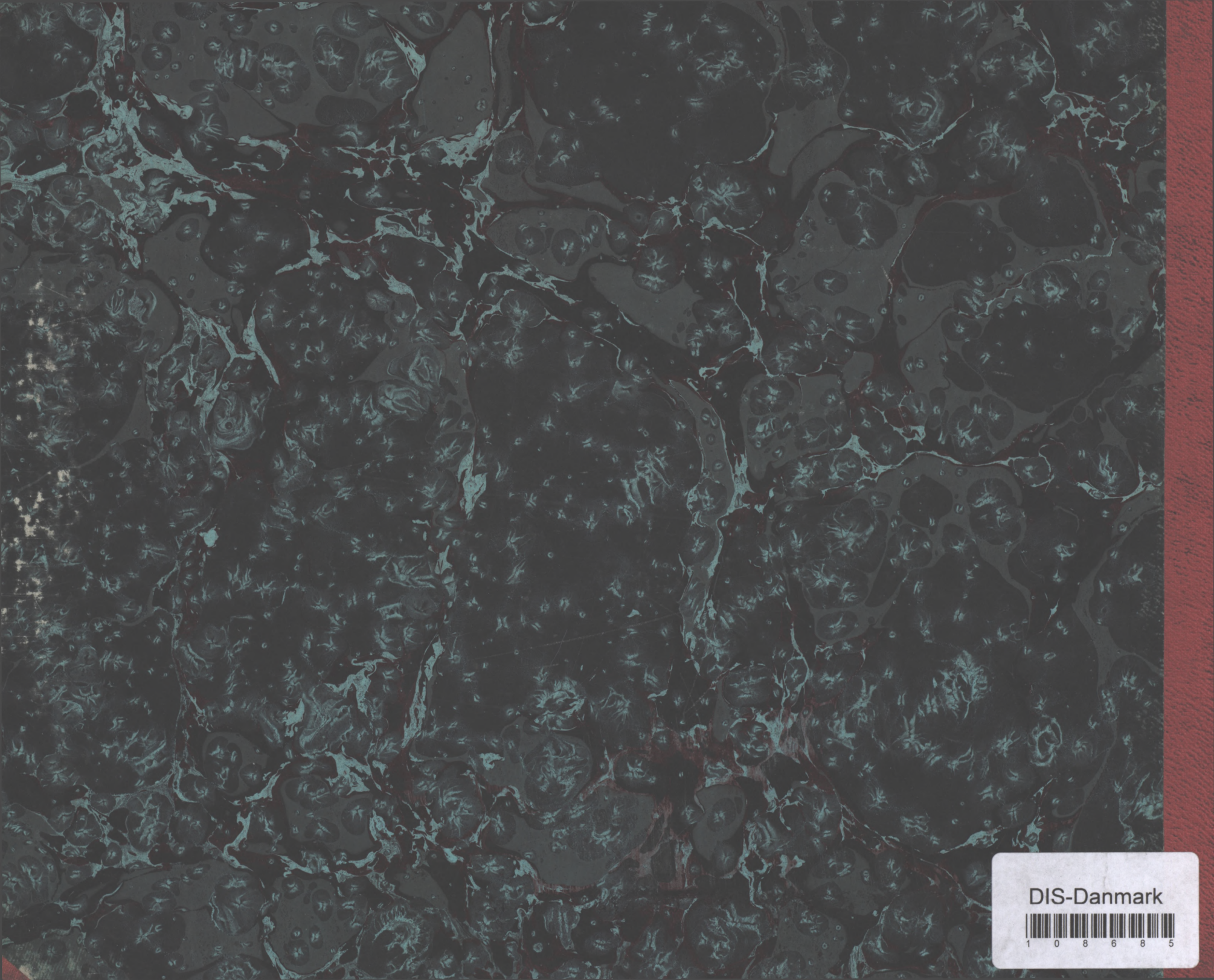
ældste Søn, der ved dette Giftermaal blev Hellerups Gjer. Han var Medlem af Rigstraadet, blev under Krigen med Sverige 1644 Krigskommissær og kom i denne Stilling i Uenighed med Rigens Marsk Hr. Anders Bille. I Marts 1644 erklærede han, at han var villig til at lyde denne, naar ikke Kongens Befalinger strede imod Marskens; men han torde uden den forstes Samtykke ikke anwise nogen Pengesum, da han i modsat Tilfælde selv skulde betale. I Søslaget paa Kolberger Heide s. A. blev han saaret, dog ikke dødelig; thi han levede indtil Sommeren 1646. I Marts 1646 beseglede han det Skjode, hvorved hans ene Broder Ebbe Ulfeld overdrog den anden Broder Lavrids Ulfeld sin Femtedel af Hovedgaarden Egestov. Ved sin Hustrus Død arvede han Hellerup og ægtede ikke længe efter Kirstine Lühau, som inden hans snart paafølgende Død fik Livsbrev paa Hellerup. Ved hendes dødelige Ufgang skulde Gaarden tilfalde hans Broder Hr. Korfits Ulfeld eller dennes Arvinge.

Yngen af disse kom dog i Besiddelse af Hellerup; thi Gaarden blev indbragen under Kronen 1667; da Fru Kirstine Lühau imidlertid havde ægtet Kongens og Dronningens Yndling Lyfteren Johan Christoffer v. Rørby, der i Aaret 1634 var fulgt herind med Prinsesse Magdalene Sybille, den udvalgte Konges, Prins Christians Hustru, blev Hellerup strax efter Inddragelsen foræret til ham. Han var Gehejmeraad, Hofmarskalk, Stiftsbefalingsmand over Sællands Stift, Amtmand over Kjøbenhavns og Roskilde Amter, Råsesfor i Højesteret og Krigskollegiet og døde 1682. Han efterlod sig ingen Børn, og 1683 overdrog hans Enke Hellerup, der imidlertid var blevet oprettet til et Stamhus, til hans Broder, hertugelig sagist Gehejmeraad og dansk Statsraad Hans Kaspar v. Rørby til Vilstrup. Han døde 1691. Med sin anden Hustru Sofie v. Erlebach havde han flere Børn, af hvilke Johan Christoffer v. Rørby, Generalmajor og Overkrigssekretær, arvede Hellerup; han ejede ogsaa Berridsgaard. I Aaret 1739 folgte hans Enke Charlotte v. Harstal Hellerup til Salomon Lindegaard, som i Juni 1740 fik Skjode derpaa. Da imidlertid denne Gaard var Stamhus, oplom herover en Retssag,

og ved en i November. 1755 af Kommissærerne Grev Wedel til Bedeløborg, Besidderen af Stamhuset Laasinge Niels Juul, Overauditør Søren Seidelin og Byfogeden i Odense Søren Borring, fældet Dom blev Hellerup tilkjendt hendes Søn Kapitajn Johan Christoffer v. Rørby imod Gjenbetaling af Kjøbesummen 40,000 Rdlr. Denne Sum blev ikke udredet; thi Kjøberen beholdt Gaarden. Lindegaard, der først havde været Fuldmægtig i Søkrigskommissariatet og senere var bleven Herredsfoged over Binding, Bjerge og Nafum Herreder, frasagde sig 1741 dette Embede. Han døde som Justitsraad 1757. Hans Enke Frederikke Lindegaard, født Scharving, ejede Hellerup indtil sin Død 1766. Da købte Svigersønnen Etatsraad, tidligere Tolder og Postmester i Nyborg, Christoffer Otto Schmidt Gaarden for 80,000 Rdlr. Han døde 1779. Af Schmidts Arvinge købte Gehejmeraad Christian Sehested-Juul Hellerup, som efter hans Død 1787 tilhørte hans Enke Fru Lucie Charlotte Sehested-Juul, der døde 1822. S. A. maatte Statsgældsdirektionen overtage Gaarden, og den tilhørte nu Staten indtil 1836, da den for 207,000 Rdlr. blev solgt til Besidderen af Stamhuset Ravnholt, i hvilket den 1838 blev indlemmet.

Hellerups Hovedbygning er rimeligvis fra det 17de Hundredår; den blev 1804 ombygget og istandsat af Gehejmeraadinde Sehested-Juul.

Hovedgaardstøtten er 42 Tdr. 3 Skpr. „ Fdk. 1½ Alb. Ager og Engs Hartkorn, Skovskylde 12 Tdr. „ Skpr. 2 Fdk. 1 Alb. og Møllestøtten 7 Tdr. Hovedgaardens Fladeindhold er omtrent 300 Tdr. Land Ager og 100 Tdr. Land Eng. S Lovarealet er 600 Tdr. Land. — Bøndergodsset udgjorde i Aaret 1852: 62 Fæstegaarde med 381 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdk. 2¼ Alb., 45 Fæstehuse med 16 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2¾ Alb. og 2 Lejehuse med „ Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2¼ Alb. Det hele Ager og Engs Hartkorn var saaledes 441 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdk. 2¼ Alb. Til Hellerup høre Kirkerne: Hellerup, der ligger ved eller i selve Hovedgaarden, Søllinge og Røffsted.

DIS-Danmark

1 0 8 6 8 5